

Registratienr.: 1228369

Openbaar

Onderwerp

1228369 - Concept bod Regionale Energie Strategie (RES) Noordoost Brabant

Status

Besluitvormend

Voorstel

In te stemmen met:

1. het regionale concept bod voor 2030 bestaande uit:
 - 5,8 PJ (= 1,6 TWh) aan hernieuwbaar op te wekken elektriciteit
 - 11% besparing van elektriciteit en warmte
 - 3 PJ hernieuwbaar op te wekken warmte;
2. de lokale opgave RES voor 2030 van 0,29 PJ (=0,08 TWh) aan hernieuwbaar op te wekken elektriciteit voor onze gemeente, als bijdrage aan het regionale concept bod en de landelijke doelstellingen, zoals opgenomen in de Concept RES Noordoost Brabant;
3. de leidende principes voor regionale samenwerking in de RES Noordoost Brabant;
4. het afwegingskader als handvat voor het afwegen van lokale- en (sub)regionale gebiedskeuzes, gericht op de realisatie van de RES opgave.

Inleiding

Met de Klimaatwet, die in december 2018 met grote meerderheid werd aangenomen in de Tweede Kamer, geeft de Nederlandse overheid invulling aan het akkoord van Parijs. De Klimaatwet stelt het doel dat Nederland in 2030 49% minder CO₂ uitstoot ten opzichte van 1990. In 2050 moet deze CO₂-reductie 95% zijn. Om deze doelstelling te realiseren heeft het kabinet in juni 2019 een pakket aan maatregelen vastgesteld in het nationaal Klimaatakkoord. Dit pakket is de uitkomst van overleg met vertegenwoordigers van inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties, provincies, waterschappen en gemeenten. Onderdeel van het Klimaatakkoord is de afspraak dat elke regio in Nederland een Regionale Energiestrategie (RES) opstelt. De RES is een bod van de regio aan het Rijk waarin staat hoe de regio bijdraagt aan de doelen van het nationaal Klimaatakkoord. De RES bevat een inventarisatie van het energieverbruik en de CO₂-uitstoot van de regio. Daarnaast staat in de RES een overzicht van lopende projecten, plannen en strategische keuzes voor de korte en lange termijn. De focus ligt op het 1) opwekken van duurzame elektriciteit, 2) energiebesparing en de 3) nieuwe vormen van warmte in de gebouwde omgeving. Gemeenten, de provincie, waterschappen en netbeheerders hebben samen de verantwoordelijkheid om de gestelde opgave op tijd te realiseren. De RES Noordoost Brabant heeft een horizon van 2030 met een doorkijk naar 2050.

Op 10 april 2019 heeft uw raad het Bestuurlijk startdocument RES Regio Noordoost Brabant vastgesteld. Hierin is het proces voor de komende jaren geschetst. Met de vaststelling van het

startdocument heeft u kaders meegegeven voor het vaststellen van de RES Noordoost Brabant. Binnen deze kaders is de Regionale Stuurgroep RES Noordoost Brabant van start gegaan. In de regionale stuurgroep zijn alle gemeenten, de provincie, netbeheerders en waterschappen vertegenwoordigd.

In de RES wordt weergegeven welke bijdrage de regio gaat leveren aan de CO₂-doelstelling van de rijksoverheid: 49% minder CO₂ in 2030. De RES draagt bij aan deze doelstelling door het realiseren van opwek van hernieuwbare elektriciteit en hernieuwbare warmte voor de gebouwde omgeving. De totstandkoming van de RES is een dynamisch proces voor de langere termijn. "Pionieren en ontdekken" staan hierin centraal. De RES wordt daarom de komende jaren in stappen verder ingevuld. De Concept RES Noordoost Brabant die nu voorligt is de eerste stap. De concept RES-en van alle regio's zullen in 2020 worden doorgerekend door het Planbureau voor de leefomgeving (PBL). De optelsom van de concept-RES-en van alle regio's moet voldoende zijn om de landelijke doelstelling te realiseren. Het resultaat van deze doorrekening is de basis voor de RES Noordoost Brabant 1.0. Hierin zal het definitieve bod van onze regio worden vastgelegd. Met versie 1.0 komen we in het voorjaar van 2021 bij u terug. Pas dan is de opgave definitief. In de jaren daarna wordt de RES tweejaarlijks geëvalueerd. Indien nodig wordt de strategie bijgesteld en opnieuw aan u voorgelegd.

Namens de regionale stuurgroep RES vragen wij aan uw om de Concept RES Noordoost Brabant vast te stellen. Hiermee committeert u zich aan het regionale concept bod, de lokale opgave RES voor 2030 van 0,29 PJ (=0,08 TWh) aan hernieuw op te wekken elektriciteit voor de gemeente, de leidende principes en het afwegingskader als handvat voor het afwegen van lokale- en gebiedskeuzes, gericht op de realisatie van de RES opgave.

Beoogd resultaat

Op regionaal niveau invulling geven aan de in het Klimaatakkoord gemaakte afspraken over de RES, om zo bij te dragen aan het behalen van de landelijke CO₂ doelstellingen voor 2030 en 2050.

Argumenten

1.1 Eerst de gezamenlijke opgave vaststellen.

In de regio's komen de energiestrategieën de komende jaren stapsgewijs tot leven. In deze eerste stap wordt het "concept bod" van onze regio vastgesteld. De opgave is gebaseerd op het principe: "wat we zelf gebruiken wekken we zelf op". Op dit moment wordt 12,3 PJ elektriciteit gebruikt in de regio. Hierop denken we 11% te kunnen besparen in 2030 (ten opzichte van 2017). Daarnaast zal de elektriciteitsvraag groeien in de toekomst, door onder andere elektrische auto's en andere warmteoplossingen. Om in 2050 uiteindelijk te voorzien in onze eigen behoefte moeten we in de regio in 2030 ongeveer 5,8 PJ (1,6 TWh) elektriciteit hernieuwbaar opwekken.

2.1 De individuele opgaven in elektriciteit per gemeente zijn afgeleid van het huidige energieverbruik van de regio.

De regionale opgave is in de Concept RES Noordoost Brabant vertaald naar een opgave per gemeente. Dit is de lokale resultaatverplichting. Naast het energieverbruik is hierbij gekeken naar de besparingsambitie in 2030 en de energieprojecten die op basis van vastgesteld beleid zullen worden gerealiseerd. De zogeheten "pijplijn-projecten". Duurzame

opwekking van warmte is hierin een nieuwe opgave, naast duurzame elektriciteitsopwekking en energiebesparing.

3.1 Gemeenten werken de komende jaren zelf aan hun eigen opgave. Zij kunnen dit indien gewenst samen met andere gemeenten in de regio oppakken.

Dit is vastgelegd in de leidende principes voor regionale samenwerking. Bij elk project, lokaal of regionaal, is eerst de lokale democratie aan zet. Gemeenten die om allerlei redenen hun eigen opgave niet alleen kunnen realiseren zullen hierin samenwerking zoeken met omliggende gemeenten. Door ruimte, kennis en financiële kracht te bundelen kunnen deze gemeenten toch aan hun opgave voldoen. Grenzen zijn hierbij niet absoluut. Er kan ook worden samengewerkt met buurgemeenten die in een andere RES-regio liggen. Energieprojecten die samen met andere gemeenten worden gestart, bieden in sociaal en economisch opzicht kansen voor versterking van de regio. Afspraken daarover kunnen worden verwerkt in een bijgestelde RES.

4.1 Het afwegingskader biedt een handvat voor lokale afwegingen en besluitvorming.

Het is een leidraad, waarvan gemeenten gebruik kunnen maken, aanvullend op de eigen kaders. Bij het maken van de lokale keuzes zijn de gemeenten aan zet. Hoewel de afwegingen lokaal kunnen afwijken, staan we als gemeenten voor dezelfde uitdagingen. Het afwegingskader gaat uit van 5 pijlers: potentie, maatschappelijke acceptatie, koppelkansen, kosten en baten, en landschap. We houden rekening met de waarden van landschap en omgeving. We beperken de maatschappelijke kosten en proberen lasten en lasten van de energietransitie zo goed mogelijk te verdelen. Grootschalige energieprojecten kunnen op een beperkt aantal locaties worden gerealiseerd. En we willen koppelkansen benutten door de energietransitie te verbinden met onder andere de landbouwtransitie en natuurontwikkeling. Met het uniform afwegingskader kunnen alle partijen structuur aanbrengen in hun lokale besluitvormingsproces.

5.1 De RES is onderdeel van de lokale ambitie om in 2030 als gemeente energieneutraal te zijn.

De RES is gericht op 49% CO2 reductie in 2030 voor wat betreft de sectoren elektriciteit en de gebouwde omgeving. In juli 2017 is de Visie Duurzaam Boxtel 2030 vastgesteld, waarin de ambitie is opgenomen om in 2030 energieneutraal te zijn. Die ambitie gaat veel verder en heeft ook betrekking op de industrie, mobiliteit en agrarische sector. In totaal moeten we de CO2 uitstoot van 3,5 PJ energie verminderen door besparing (circa 33%) of het opwekken van hernieuwbare energie. De behoefte aan hernieuwbare elektriciteit in de gemeente is veel groter dan de RES opgave voor 2030 van 0,29 PJ en zal (afhankelijk van toekomstige behoefte tot elektrificatie van warmte en mobiliteit) een factor tot 4 tot 5 groter zijn (zie bijlage 2: Scenario-onderzoek Boxtel energieneutraal in 2030).

Kanttekeningen

1.1 Een energietransitie voor iedereen is een basisvoorwaarde voor voldoende draagvlak.

Duurzame energie en klimaatneutraal wonen mag niet alleen bereikbaar zijn voor een kleine groep. Een klimaatneutrale samenleving moet voor iedereen, van huurder tot woningeigenaar bereikbaar zijn. We gaan particulier initiatief via energiecoöperaties stimuleren. Daarnaast gaan we samenwerken met woningcorporaties met als doel om voor

huurders energiebesparing aantrekkelijk te maken. Resultaten hiervan komen steeds terug in een geactualiseerde RES.

1.2 Netbeheerders zullen de nodige voorzieningen gaan treffen.

De extra opgewekte hernieuwbare energie moet door het net kunnen worden verwerkt. Enexis heeft een aantal scenario's in het kader van de Concept RES Noordoost Brabant doorgerekend. Hierbij stond de vraag centraal wat de impact is van een aantal scenario's op het net. En wat de benodigde aanpassingen van het net kunnen gaan betekenen in termen van tijd, geld en ruimte. Een eerste analyse laat zien dat er in Noordoost-Brabant op korte en middellange termijn aanpassingen nodig zijn aan het net om de beoogde duurzame opwek te kunnen transporteren.

Bij de planning en fasering van energieprojecten sluiten we steeds aan op de beschikbare transportcapaciteit op het net. We zullen daarom met de regio en met Enexis en TenneT blijven samenwerken om lokale en regionale energieprojecten te laten toetsen en mogelijk te maken. Omdat het net regio-overstijgend is zullen we bovendien afstemming zoeken met de omliggende RES-regio's.

1.3 De ambitie om in 2030 energieneutraal kan alleen behaald worden als iedereen hier aan bijdraagt.

De lokale ambitie is groot en alleen haalbaar als daarvoor lokaal voldoende draagvlak is en als men daar landelijk, regionaal en lokaal een bijdrage aan wil leveren. Zo moet dit landelijk ondersteund worden met subsidieregelingen voor de besparing van energie (bijvoorbeeld voor isolatiemaatregelen) en voor de opwek van hernieuwbare energie (bijvoorbeeld de SDE++). Daarnaast moet men wetgeving aanpassen, zodat netbeheerders in staat zijn om het netwerk uit te breiden en beter te benutten. Regionaal moeten we samenwerken in grensoverschrijdende projecten voor de besparing en opwek van energie. Ook kunnen we samen optrekken in het ontwikkelen van de Warmtetransitievisies en het ontwikkelen van pilots voor startwijken. Lokaal kunnen burgers en stakeholders participeren in projecten voor het besparen en opwekken van energie. De aanwezigheid van draagvlak kan dit versnellen.

Een zorgpunt hierbij is wel dat alle landelijke maatregelen tot uitvoering van de Klimaatwet gericht zijn op (bijna) energieneutraliteit in 2050, terwijl Boxtel dit al in 2030 wil behalen.

Financiën

De vaststelling van het concept bod voor de RES heeft voor nu geen financiële consequenties. De opgave in de Concept RES Noordoost Brabant is de basis voor lokale energieplannen. Deze concrete plannen zullen de komende jaren steeds met een financiële onderbouwing aan uw raad worden voorgelegd. In deze plannen worden ook de verbanden gelegd met lokale en regionale landschaps- en omgevingsvisies.

Uitvoering

De Concept RES wordt op 1 juni 2020 aangeboden aan het Nationaal Programma RES. De conceptversie van de RES zal worden aangeboden aan het PBL om te bezien of de in alle RES'en geformuleerde plannen optellen tot het bereiken van de nationale klimaatdoelstellingen. Mocht dat niet het geval zijn dan hebben decentrale overheden vier maanden de tijd om voor de restopgave een verdeling per RES te maken. Op 1 oktober 2020 is deze verdeling bekend. Ondertussen zullen de decentrale overheden de planologische vastlegging opstarten op basis

van de inhoud van de conceptversie van de RES. De RES-gebieden hebben dan tot 1 maart 2021 om aanvullend op de Concept RES de definitieve RES 1.0, inclusief de restopgave, vast te stellen. Medio 2021 is het merendeel van deze RES'en verwerkt in het omgevingsbeleid. Het RES traject kent een doorlooptijd tot 2030. De RES wordt in een cyclus van minimaal 2 jaar geüpdatet. De RES 2.0 is een nadere uitwerking en mogelijke herziening van de RES 1.0. Nieuwe inzichten en ontwikkelingen ten aanzien van warmtebronnen en locatiekeuzes voor hernieuwbare opwek zullen moeten worden doorgevoerd per 1 maart 2023. Ook de besluiten over nieuw aan te leggen infrastructuur en opslaglocaties worden opgenomen in de RES

Om in 2030 energieneutraal te zijn is het noodzakelijk dat we lokaal direct starten met de uitvoering door nog dit voorjaar te starten met grootscheepse inkoopactie van isolatiemaatregelen voor woningeigenaren en de vaststelling van een Visie voor zon en windparken.

Communicatie

Langs diverse lijnen en niveaus zal een communicatiestrategie worden ontwikkeld. Door de rijksoverheid en de provincies zijn al campagnes gestart. Gemeenten hebben echter ook lokaal een opdracht om de energietransitie uit te dragen en hiervoor draagvlak te creëren. De communicatie-behoefte verschilt per gemeente of regio. Maar we blijven hierin wel samenwerken en elkaar faciliteren. Of het nu gaat om de opgave of het lokale maatregelenpakket voor de komende jaren. We gaan over de concrete maatregelen en projecten in de komende jaren het gesprek voeren. Met alle belanghebbenden, van jong tot oud, van bedrijven tot maatschappelijke instellingen, kortom, met de gehele samenleving. Wil de energietransitie van de grond komen, dan moet men in de samenleving de noodzaak voelen. Om draagvlak te creëren voor de warmtetransitie zal ook een communicatiestrategie voor de Warmtetransitievisie (WTV) worden ontwikkeld en een startnotitie voor het proces en aanpak van deze WTV zal aan de gemeenteraad ter vaststelling worden voorgelegd.

Boxtel, 10 maart 2020
Burgemeester en wethouders van Boxtel,
de secretaris,
A.E. Kraal

de burgemeester,
R.S. van Meygaarden

Bijlagen

Bijlage 1 : Concept-RES regio Noordoost Brabant
Bijlage 2: Scenario-onderzoek Boxtel energieneutraal in 2030

Achtergronddocumenten bij concept-RES regio NOB:

Registratienr.: 1228369

Openbaar

Bijlage 3: Regionale Structuur Warmte RES

Bijlage 4: Rapport Achtergrond verbruik en Potentie RES NOB

Bijlage 5: Afwegingskader landschap RES NOB

Bijlage 6: Notitie Koppelkansen RES NOB

Bijlage 7: Rapport Maatschappelijke acceptatie RES NOB

Bijlage 8: Rapport Maatschappelijke Kosten Baten RES NOB

Ter inzage

1.

Contactpersoon

Mw. S.K. Maas, teammanager RMEO-Maatschappelijke en Economische Ontwikkeling,
s.maas@mijngemeentedichtbij.nl, 073-5531289.

Registratienr.: 1228369

Aanhef

De raad van de gemeente Boxtel;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 10 maart 2020;

Besluit

1. In te stemmen met: het regionale concept bod voor 2030 bestaande uit:
 - 5,8 PJ (= 1,6 TWh) aan hernieuwbaar op te wekken elektriciteit
 - 11% besparing van elektriciteit en warmte
 - 3 PJ hernieuwbaar op te wekken warmte;
2. de lokale opgave RES voor 2030 van 0,29 PJ (=0,08 TWh) aan hernieuwbaar op te wekken elektriciteit voor onze gemeente, als bijdrage aan het regionale concept bod en de landelijke doelstellingen, zoals opgenomen in de Concept RES Noordoost Brabant;
3. de leidende principes voor regionale samenwerking in de RES Noordoost Brabant;
4. het afwegingskader als handvat voor het afwegen van lokale- en (sub)regionale gebiedskeuzes, gericht op de realisatie van de RES opgave.

Aldus vastgesteld in zijn openbare vergadering 9 juni 2020,

De gemeenteraad van Boxtel,
de griffier,
I.H.M. Smits

de voorzitter,
R.S. van Meygaarden